

PÖLLUMAJANDUSTÖÖTAJA, KARUSLOOMA- JA KÜÜLIKUKASVATAJAÕPPEKAVA MOODULITE RAKENDUSKAVA

Sihtrühm	Vähemalt põhiharidusega õppija		
Õppevorm	Statsionaarne		
Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	PÖLLUMAJANDUSMASINATEGA TÖÖTAMINE	4	M-M. Urve, M. Kõbu, E. Takk, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppilane kasutab vastavalt juhiste erinevaid põllumajandusmasinaid nii farmis kui taimede kasvuaegsetel hooldustöödel ja niitmisel järgides ohutus- ja keskkonnanõudeid ning tagades loomade turvalisuse ja masinate heaperemeheliku hoolduse.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hooldab loomad farmis, veab ja ladustab sõnniku ja söödajäägid, transpordib sööda	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • söötab, joodab ja hooldab loomad vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja ohutusnõuetele • veab ja ladustab sõnniku ja söödajäägid farmist vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja keskkonnanõuetele; • transpordib sööda (silo, hein jne) ladustamise kohta vastavalt juhiste järgides liiklus-, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid. 		
2. Teeb taimede kasvuaegseid hooldustöid, niidab ja vajadusel kaarutab või vaalutab niiduse	<ul style="list-style-type: none"> • teeb taimede kasvuaegseid hooldustöid: äestab, rullib, trimmerdab, teeb hooldusniidet vastavalt juhiste; • niidab ja vajadusel kaarutab või vaalutab niiduse vastavalt juhiste; 		
3. Kontrollib masinate ja seadmete töökorrasolekut, osaleb masinate ja seadmete hoiustamisel või hooajatöödeks ettevalmistamisel	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb, mõistab ning selgitab masinate ja seadmete kasutusjuhendeid ja tööohutusnõuded; • kontrollib masina ja seadme töökorrasolekut ning vea korral teavitab vastutavat isikut; • osaleb masinate ja seadmete hoiustamisel või hooajatöödeks ettevalmistamisel, puhastades ja hooldades neid vastavalt juhistele 		

Teemad, alateemad	Tööohutus põllumajanduses töötamisel Loomade hooldamine Loomade heaolu ning põhivajadused Loomade söötmine, jootmine ja hooldamine Sõnniku ja söödajääkide vedu ja ladustamine Sööda transport ja ladustamine Rohumaade hooldamine Taimede kasvuaegsed hooldustööd Niitmine, kaarutamine või vaalutamine Masinate ja seadmete hooldus Masinate ja seadmete nõuetekohane kasutamine Masinate seadmete töökorrasoleku kontroll Masinate ja seadmete hooajatoodeks ettevalmistamine, hoiustamine ja hooldus Praktilised tööd: 1-3 öpiväljundite kohta 1 EKAP
iseseisev töö26 tundi	Töötamine juhendamisel põllumajanduse tootmises(töökojas, põllul, farmis)
praktika	1-3 öpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Õpilane demonstreerib juhendi alusel liikurmasina töökorras olekut ja masinaga laudas töötamise oskust (sõnniku eemaldamine/sööda laotamine) ja loomade hooldamist laudas, vastavalt nõuetele. Praktikat hindab mitmeeristavalt praktikaettevõtte poolt
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik öpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded ja praktika.
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	Masinate tööjuhendid, www.delaval.ee A.Bolotov, III liigi traktoristi õpik, 1987 T. Kirsi, Traktoristi ABC 1984 E.Haller, M.Karmin, Maaviljelus, 1984 I.Aamisepp jt, Maaviljeluse käsiraamat 1978 H.Mauring, Loomakasvatuse alused, 1979

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	JUHTIMINE JA MAJANDAMINE	4	E.Kadastik, R. Türk, K. Vreimann, A.Kupp
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppilane juhendab kaastöötajaid, korraldab tööd ja sõlmib tööalaseid kokkuleppeid oma pädevuse piires.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Juhendab ja nõustab kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • annab ülevaate ettevõtte töökorraldusest ja töötajaga seotud dokumentatsioonist; • juhendab ja nõustab vajadusel kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele arvestades töö iseloomu ja keerukust ning hindab töö kvaliteeti; • juhendab uut töötajat vastavalt juhistele; • motiveerib oma meeskonda sõltuvalt meeskonnaliikmete individuaalsetest omadustest ja eripäradest. 		
2. Korraldab ettevõtte tööloigu sujuva toimimise	<ul style="list-style-type: none"> • hindab ressursid ja määrab võtmetegevused toimimiseks; • planeerib etteantud tingimuste järgi töö mahtu ja ajakulu ning jaotab tööülesanded; • arvestab tööloigu toimimisega seotud kulud; • kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi. 		
3. Sõlmib kokkuleppeid koostööpartneritega ja koostab vajalikke dokumente	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kliendisegmente ja neile suunatud väärtuspakkumist; • sõlmib kokkuleppeid koostööpartneritega oma pädevuse piires; • koostab vajalikke dokumente vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele. 		
4. Osaleb toodangu ettevalmistamisel realiseerimiseks	<ul style="list-style-type: none"> • leiab materjali toodangu väljastamiseks vajalike dokumentide kohta, vormistab toodangu saatelehed; • osaleb toodangu ettevalmistamisel realiseerimiseks (piim, loomade saatmine tapamajja, teravilja vedu jms) vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 		

Teemad, alateemad	<p>Organisatsioon ja juhtimine Organisatsiooni eesmärgid, struktuur; inimene organisatsioonis Meeskonnatöö, suhted meeskonnas. Infovahetuse ja tagasiside tähtsus. Organisatsiooni kultuur.</p> <p>Ettevõtte varad ja ressursid Protsessijuhtimine Kulude arvestus</p> <p>Ettevõtte ja tema koostöösuhted Kliendikesksus Koostööpartnerid</p> <p>Klienditeenindus Klienditeenindaja tööks olulised oskused, hoiakud, isiksuse omadused ja nende arendamine.</p> <p>Suhtlemise alused Asjaajamise alused Dokumentide koostamine ja vormistamine Praktikadokumentatsioon</p> <p>Praktilised tööd: 1-4 õpiväljundite kohta 1 EKAP</p>
iseseisev töö 16 tundi	<p>Õpilane koostab meeskonnatööna äriplaani. Praktikadokumentatsiooni koostamine</p>
praktika	1-4 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanded: 1. Esitleb meeskonnatööna äriplaani 2. Praktikadokumentatsiooni täitmine Praktikat hindab mitmeeristavalt praktikaettevõtte poolt</p>
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded ja praktika.</p>
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu

Õppematerjalid	Teder, M, Teder, J. Mis toimub ettevõttes SA Innove, 2008 135 lk. Shumann, S.(2012), Klienditeeninduse alused lihtsas keeles Scholtes, Peter R. Juhi käsiraamat. Kirjastus TEA, Tallinn 2001 Vadi, M. Organisatsioonikäitumine. TÜ kirjastus, Tartu 2004 Varendi, M. Teder, J. Ettevõtte hindamine ja arendamine, SA Innove 2008 Virovere, A., Alas, R., Liigand, J. Organisatsiooniline käitumine. Kirjastus Külim. Tallinn 2005 www.juhtimine.ee
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	KARJÄÄRI PLANEERIMINE JA ETTEVÕTLUSE ALUSED	6	E. Rõuk, A. Kupp, E. Laurson, K. Vreimann, E. Kadastik
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime oma karjääri planeerimisega kaasaegses majandus-, ettevõtlus- ja töökeskkonnas lähtudes elukestva õppe põhimõtetest		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Mõistab oma vastutust teadlike otsuste langetamisel elukestvas karjääriplaneerimise protsessis	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib juhendamisel enda isiksust ja kirjeldab enda tugevusi ja nõrkusi; • Seostab kutse, eriala ja ametialase ettevalmistuse nõudeid tööturul rakendamise võimalustega; • Leiab iseseisvalt informatsiooni sh elektrooniliselt tööturu, erialade ja õppimisvõimaluste kohta; • Leiab iseseisvalt informatsiooni sh elektrooniliselt praktika- ja töökohtade kohta; • Koostab juhendi alusel elektroonilisi kandideerimisdokumente lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast: CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus; • Valmistab juhendi alusel ette ja osaleb näidistööintervjuul koostab juhendamisel endale sh elektrooniliselt lühi- ja pikaajalise karjääriplaani. 		
2. Mõistab majanduse olemust ja majanduskeskkonna toimimist	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab juhendi alusel oma majanduslikke vajadusi, lähtudes ressursside piiratusest; • Selgitab juhendi alusel nõudluse ja pakkumise ning turutasakaalu kaudu turumajanduse olemust; • Koostab elektrooniliselt juhendi alusel enda leibkonna ühe kuu eelarve; • Loetleb iseseisvalt Eestis kehtivaid otseseid ja kaudseid makse; • Täidab juhendamisel etteantud andmete alusel elektroonilise näidistuludeklaratsiooni; • Leiab iseseisvalt informatsiooni põhiliste pangateenuste ja nendega kaasnevate võimaluste ning kohustuste kohta; • Kasutab majanduskeskkonnas orienteerumiseks juhendialusel riiklikku infosüsteemi e-riik. 		

3. Mõtestab oma rolli ettevõtluskeskkonnas	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab meeskonnatööna ettevõtluskeskkonda Eestis, lähtudes õpitavast valdkonnast; • Võrdleb iseseisvalt lähtuvalt ettevõtluskeskkonnast oma võimalusi tööturule sisenemisel palgatöötajana ja ettevõtjana; • Kirjeldab meeskonnatööna vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid; • Selgitab meeskonnatööna ühe ettevõtte majandustegevust ja seda mõjutavat ettevõtluskeskkonda; • Kirjeldab meeskonnatööna juhendi alusel kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõtte majandustegevusele; • Kirjeldab ja analüüsib ettevõtte äriideed õpitava valdkonna näitel ja koostab elektrooniliselt meeskonnatööna juhendi alusel lihtsustatud äriplaani.
4. Mõistab oma õigusi ja kohustusi töökeskkonnas toimimisel	<ul style="list-style-type: none"> • Loetleb ja selgitab iseseisvalt tööandja ja töötajate põhilisi õigusi ning kohustusi ohutu töökeskkonna tagamisel • Tunneb ära ja kirjeldab meeskonnatööna töökeskkonna üldisi füüsilisi, keemilisi, bioloogilisi, psühhosotsiaalseid ja füsioloogilisi ohutegureid ja meetmeid nende vähendamiseks; • Tunneb ära tööõnnetuse ja loetleb meeskonnatööna seadustes sätestatud töötaja õigusi ja kohustusi seoses tööõnnetusega; • Kirjeldab tulekahju ennetamise võimalusi ja oma tegevust tulekahju puhkemisel töökeskkonnas; • Leiab iseseisvalt töötervishoiu ja tööohutusealast informatsiooni erinevatest, sh elektroonsetest allikatest juhtumi näitel; • Leiab iseseisvalt ja elektrooniliselt juhendi alusel informatsiooni töölepinguseadusest töölepingu, tööajakorralduse ja puhkuse kohta; • Nimetab töölepingu, töövõtulepingu ja käsunduslepingu erinevusi; • Kirjeldab lühidalt töötaja õigusi, kohustusi ja vastutusi; • Arvestab juhendi abil iseseisvalt ajatöö, tükitöö ja majandustulemustelt makstava tasu bruto- ja netopalka ning ajutise töövõimetuse hüvitist; • Koostab ja vormistab iseseisvalt juhendi alusel elektroonilise algatus- ja vastuskirja ning e-kirja, sh allkirjastab digitaalselt; • Kirjeldab iseseisvalt dokumentide säilitamise vajadust organisatsioonis ja seostab seda isiklike dokumentide säilitamisega.
5. Käitub vastastikust suhtlemist toetaval viisil	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb nii verbaalselt kui mitteverbaalselt etteantud situatsioonile sobivalt, järgides üldtunnustatud käitumistavasid; • kasutab erinevaid suhtlemisvahendeid, sh järgib telefoni- ja internetisuhtluse head tava; • selgitab tulemusliku meeskonnatöö eeldusi; • kirjeldab juhendi alusel meeskonnatööna kultuurilisi erinevusi suhtlemisel; • loetleb ja kirjeldab meeskonnatööna kliendikeskse teeninduse põhimõtteid; • lahendab juhendi alusel tavapäraseid teenindussituatsioone.
Teemad ja alateemad	Karjääriritee planeerimine Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel. Planeerimine ja otsustamine Isikliku karjääriplaani koostamine: lühi- ja pikaajaline

Majandusõpetus

Majanduslikud valikud piiratud ressursside tingimustes. Tulude ja kulude planeerimine ning oma eelarve koostamine. Turu roll majanduse toimimises. Maksusüsteemi olemus ja maksud, tuludeklaratsiooni koostamine. Säästmine, investeerimine ja laenamine. Riikliku infosüsteemi e-riik kasutamine

Ettevõtluse alused

Ettevõtliku inimese portree. Väliskeskond ja selle mõju ettevõtte tegevusele. Kultuuridevaheliste erinevuste mõju majandustegevusele. Vastutustundliku ettevõtluse põhimõte. Äriidee ja selle ellu viimine

Töökeskkond

Sissejuhatus töökeskkonda. Töökeskkonna riiklik strateegia. Töökeskkonnaga tegelevad struktuurid. Töövõime säilitamise olulisus

Töökeskkonnaalase töö korraldus. Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused. Riskianalüüs vastaval eriala näitel

Töökeskkonna ohutegurid. Töökeskkonna füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühhosotsiaalsed ohutegurid vastava eriala näitel

Meetmed ohutegurite mõju vähendamiseks

Töökeskkonnaalane teave. Erinevad töökeskkonnaalase teabe allikad

Tööõnnetused. Tööõnnetuse mõiste. Õigused ja kohustused seoses tööõnnetusega

Tuleohutus. Tulekahju ennetamine. Tegutsemine tulekahju puhkemisel

Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused

Riiklik töötervishoiu ja tööohutuse strateegia. Töökeskkonnaohutuse ja töötervishoiualaneseadusandlus. Tervisekontroll, töötervishoiu- ja töökeskkonnaalased teabematerjalid. Riskianalüüs, tööõnnetus, käitumine tööõnnetuse korral

Tuleohutus

Tegutsemine tulekahju korral

Tööseadusandlus

Lepingulised suhted töö tegemisel. Töölepingu pooled, nende kohustused ja õigused, töökorraldus, töö ja puhkeaeg, puhkuste liigid. Töö tasustamine ja sotsiaalsed tagatised

Asjaajamine

Asjaajamise, dokumendi ja dokumendihalduse mõiste; asjaajamise õiguslik keskkond; dokumentide loomine, dokumentide säilitamine, säilitustähtaeg, dokumentide säilitamine aktiivse elutsükli ajal, dokumentide säilitamine poolaktiivse elutsükli ajal, dokumentide säilitamine arhiivis. Isiklikud dokumendid, isikut tõendavad dokumendid, kuuluvust tõendavad dokumendid, tunnistused, lepingud ning nende säilitamine

Suhtlemisoskused

Suhtlemine. Suhtlemisvajadused ja –ülesanded. Verbaalne ja mitteverbaalnesuhtlemine. Suuliseesitluseläbiviiminegrupile.

Ametlik ja mitteametlikusuhtlemine. Telefonisuhtlus. Internetisuhtlus ja suhtlusvõrgustikud. Kirjalikusuhtlemine.

Erinevadsuhtlemissituatsioonid. Suhtlemine erinevate kuluturiideesindajatega, kultuuridevahelised erinevused ja nendearvestamisesuhtlemissituatsioonides. Suhtlemisbarjäär ja selle ületamise võimalused. Isikutajueripära ja sedamõjutavad tegurid. Tõepärane enesehinnangusuhtlemisoskustekohta

Käitumisesuhtlemissituatsioonides. Tööalase käitumise etikett. Positiivsemuljeloomine. Käitumisviisid. Kehtestavkäitumine.

Konfliktid ja veaolukorrad ning nende tekkepõhjused. Toimetulekkonfliktidega. Meeskonnatööpõhimõtted.

Meeskondakuulumisepositiivsed ja negatiivsed küljed. Loovus ja isiklik areng meeskonnas

Klienditeenindus. Kliendikesksete teeninduse põhimõtted. Teenindussituatsioonid ja nendelahendamine

iseseisev töö 74 tundi	<p>Monitoorib karjääriinfot: koostab kirjaliku ülevaate karjääriteenustest enda maakonnas, esitleb oma tulemusi klassis</p> <p>Koostab juhendi alusel elektroonilisi kandideerimisdokumente lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast: CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus</p> <p>Koostab isikliku tegevuskava oma karjääriplaanide teostamiseks pidades silmas nii pikema- kui lühemaajalisi eesmärke</p> <p>Koostab juhendi alusel elektrooniliselt leibkonna ühe kuu eelarve</p> <p>Koostab juhendi alusel elektrooniliselt tuludeklaratsiooni A-vormi</p> <p>Analüüsib etteantud andmete põhjal erinevaid võimlusi varade finantseerimiseks</p> <p>Koostab meeskonnatööna oma tegevusvaldkonna makrokeskkonna analüüsi</p> <p>Kirjutab kokkuvõtte vastutustundliku ettevõtluse põhimõtetest</p> <p>Koostab meeskonnatööna juhendi alusel äriplaani ja äriplaani esitluse</p> <p>koostab meeskonnatööna kokkuvõtte võimalustest vähendada ohutegurite mõju töökeskkonnas vastava eriala näitel</p> <p>Vormistab etteantud juhendi abil töölepingu.</p> <p>Digitaalselt allkirjastatud algatus- ja vastuskirja koostamine ja vormistamine vastavalt juhendile ning edastamine e-kirjaga</p> <p>Lahendab juhendi alusel tavapärase teenindussituatsiooni iseseisvalt</p>
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Analüüs, arutelu, õppekäik, infootsing, rollimängud, lühiloeng, praktilised harjutused, kohtumine, rollimäng, situatsioonülesannete lahendamine, meeskonnatöö, õpimapp, videotreening
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist.</p> <p>Hindamisülesanded</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Õpimapp. Õpilane esitab õpimapi, mis sisaldab järgmisi <u>kirjaliku juhendi</u> alusel koostatud töid (elektroonilises keskkonnas GoogleDrive või Moodle). 2. Näidisintervjuu osalemine <p>Õpilane osaleb näidisintervjuul, milleks valmistub <u>kirjaliku juhendi</u> alusel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Meeskonnatööna äriplaani koostamine <p>Meeskond koostab esitluse <u>kirjaliku juhendi</u> alusel.</p>
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav.</p> <p>Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud hindamisülesanded</p>
sh hindamismeetodid	Suuline vastamine, kirjalik töö, rollimäng, õpimapp

Õppematerjalid	<p>Saavutuste loqiraamat : materjale karjääriõpetuse läbiviimiseks 8.-12. klassides / [Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform : koostajad Alla Eenmaa ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tallinn] : Printon) 44 lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Tervis ja karjäär : inimese tervis – eriala valiku ja tööalase karjääri mõjutaja [Võrguteavik] / [koostanud: Annika Kүүdorf, Eda Merisalu, Mare Lehtsalu] Ilmunud Tallinn : Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, 2008</p> <p>Vaatame koos tulevikku : grupitööde kogumik põhikooli ja gümnaasiumi kutseasuunitlejatele, aineõpetajatele, klassijuhatajatele ja karjäärinõustajatele / [koostajad Imbi Kuusik ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tabasalu] : Serica Disain) 74, [6] lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Karjääriõppe sidumine praktikaga soovituslikud abimaterjalid / [Võrguteavik] : SA Innove karjääriteenuste arenduskeskus, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostaja: Terje Paes</p> <p>Internetileheküljed: www.eures.ee, www.rmp.ee, http://europa.eu/yout, www.ti.ee, www.rajaleidja.ee, www.mitteformaalne.ee</p> <p>E-kursus Moodle keskkonnas „Karjääriõpetus autotehnikutele: https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=5824</p> <p>Ettevõtluse alused SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Tiia Randmaa, Ester Raiend, Riina Rohelaan, Aive Kupp, Jane Mägi 2007</p> <p>Ideest eduka ettevõtte SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Rein Sirkel, Kaire Uibolet, Juhan Teder, Monika Nikitina-Kalamäe 2008 3. Füüsilisest isikust ettevõtja käsiraamat Kirjastus Ilo; Olavi Kärsna 2008</p> <p>Internetileheküljed www.minuraha.ee, www.eas.ee, www.emta.ee</p>
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	KARUSLOOMADE JA KÜÜLIKUTE HOOLDAMINE	11	K. Kersten, J. Prits, E. Roosma, L. Taaler
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab karusloomade ja küülikute seisundit igapäevaselt, puhastab ja grupeerib vastavalt vajadusele tagades nende üldise heaolu.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		

Õpilane: 1. Hoolitseb karusloomade ja küülikute üldise heaolu eest	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab loomade liigimast käitumist ja põhivajadusi; • kirjeldabja võrdlebkarusloomade ja küülikute pidamisviise lähtudes nende heaolunõuetest; • võrdleb erinevaid allapanu liike ja põhjendab nende kasutust; • puhastab söötmisala-, tarvikud ja jootjaid vastavalt kehtestatud nõuetele, jälgib sööda ja vee olemasolu; • jälgib ja vajadusel reguleerib sisekliimat sh valgustust vastavalt parameetritele; • eemaldab sõnniku asemelt ja käikudest arvestades pidamisviisi ning kasutatavat tehnoloogiat; • leiab infot keskkonna- ja loomade heaolunõuete kohta ning rakendab teadmisi töös.
2. Grupeerib ja/või paigutab karusloomad ja küülikud ümber.	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab karusloomade ja küülikute grupeerimise vajalikkust ja põhimõtteid; • kirjeldab loomade ohutuid ümberpaigutamise -viise, -meetodeid ja -vahendeid; • grupeerib ja/või paigutab karusloomad ja küülikud ümber lähtudes turvalisuse nõuetest, arvestades loomadekasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi
3. Vaatleb karusloomi ja küülikuid igapäevaselt, kontrollib tervistja puhastab neid	<ul style="list-style-type: none"> • vaatleb igapäevaselt karusloomi ja küülikuid, tuvastab haige ja/või surnud looma ning vajadusel eraldab selle, registreerib ja edastab teabe vastavalt kehtestatud korrale; • iseloomustab karusloomade ja küülikute puhastamise viise, vahendeid ning vajalikkust; • puhastab karusloomad ja küülikud arvestades nende anatoomilisi iseärasusi, heaolu ja pidamise eesmärki; • hindab visuaalselt jalgade seisundit jälgides looma seisemisel ja liikumisel; • abistab spetsialisti karusloomade ja küülikuteküüniste lõikamisel arvestades ohutusnõudeid ning ettevõtte töökorraldust.
4. Kontrollib farmiseadmete töökorrasolekut	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab infot erinevatest teabeallikatest sõnniku- ja jäätmekäitluse nõuete kohta ning loob seoseid keskkonnakaitsenõuetega; • nimetab sõnniku ja läga eemaldusseadmeid ja kirjeldab nende tööpõhimõtteid; • kontrollib seadmete (sõnniku ja läga eemaldusseadmete, kliimaseadmete) töökorrasolekut ja vajadusel teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut.
Teemad, alateemad	Karusloomade ja küülikute füsioloogia ja taastootmise alused Karusloomade heaolu ja käitumine Karusloomade karja hierarhia Ohutu loomade käsitlemine Karusloomade ja küülikute pidamistingimused Allapanu liigid ning seos loomade heaoluga Keskkonnannõuded ja loomade heaolu reeglid seadlusaluselt lähtuvalt Karusloomade hooldamine Loomade hooldamise viisid ja vahendid. Jäätmekäitus ja keskkonnannõuded Farmiseadmed Tööohutusnõuded Praktilised tööd: 1- 4 õpiväljundite kohta 1 EKAP

iseseisev töö tundi	Leiab infot keskkonna- ja loomade heaolunõuete kohta
praktika	1-4 õpiväljundite kohta 9 EKAP, 234 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, rühmatöö
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Kirjalik töö karusloomade ja küülikute heaolu, igapäevase hooldamise, pidamistingimuste, grupeerimise ja farmiseadmete kohta 2. Õpilane demonstreerib karusloomade ja küülikute turvalist käsitsemist, fikseerimist ja puhastamist ning üldist tervislikku seisundit. Praktikat hindab mitmeeristavalt praktikaettevõtte poolt
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded ja praktika.
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, kirjalik töö
Õppematerjalid	Salme Mitt, Lembit Lepasalu „Küülikukasvatus“ I osa Tartu 2013 Katrín Lambing, Lembit Lepasalu, Riina Soidla, Salme Mitt, Tiiu Saar „Tööstuslik küülikukasvatus ja küülikute töötlemine. Küülikukasvatus II osa“ Tartu 2014 Harald Tikk, Viive Tikk, Salme Kangur, Liisa Hansson „Karusloomakasvatuse terminid“ Tartu 2007 Salme Kangur „Tšintšiljakasvatuse käsiraamat“ Tallinn 2000 H. Tikk, S. Kangur „Küülikukasvatus“ Tallinn 2003

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	KARUSLOOMADE JA KÜÜLIKUTE SÖÖTMINE	9	K. Kersten, J. Prits, E. Roosma, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul karusloomade ja küülikute hooldamine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab karusloomade ja küülikute toitumust ja söömust, ladustab ja hoiustab söödad, hindab söötade kvaliteeti ning söötab loomavastavalt söödaratsioonile ning asutuse töökorraldusele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		

Õpilane: 1. Hindab karusloomade ja küülikute toitumust ja söömust	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab karusloomade ja küülikute seedeprotsesse; • leiab erinevatest teabeallikatest karusloomade ja küülikute söötmisnormid; • selgitab karusloomade ja küülikute toitumuse hindamiskriteeriume lähtuvalt anatoomilistest ja füsioloogilistest iseärasustest; • hindab visuaalselt karusloomade ja küülikute toitumust ning söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäänud sööda kogust ning teavitab kõrvalekalletest vastavalt töökorrale.
2. Söödab ja joodab karusloomad ning küülikud	<ul style="list-style-type: none"> • eristab enamlevinud söötade ja söödakultuuride liike, selgitab nende omadusi ja kasutamist; • hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, eemaldab riknenud sööda ja vee; • söödab ja joodab karusloomade ja küülikute vastavalt etteantud söödaratsioonile, kohendab sööda vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • selgitab söötmis- ja jootmisseadmete töö põhimõtted, kontrollib söötmis- ja jootmisseadmete töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab seadmeid.
Teemad, alateemad	Söötisõpetuse alused. Karusloomade ja küülikute seedeelundkond. Söödad ja söötmine Söötade organoleptiline hindamine Vee kvaliteedi hindamine Söödaratsiooni põhialused Söötade tundmine Söötade ja vee kvaliteedi hindamine Karusloomade ja küülikute toitumuse hindamine Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta 1 EKAP
iseseisev töö 16 tundi	Õpilane leiab teabeallikatest karusloomade ja küülikute erinevate tootmisrühmade toitainete vajadused
praktika	1-2 õpiväljundite kohta 7 EKAP, 182 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, rühmatöö
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Kirjalik töö karusloomade ja küülikute toitumuse, söömuse, söötmise ning jootmise kohta 2. Õpilane demonstreerib karusloomade ja küülikute söötmist ja jootmist ning hindab nende toitumust ja söömust Praktikat hindab mitteeristavalt praktikaetevõtte poolt
sh hindekriteeriumid	Puuduvad

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded ja praktika.
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, kirjalik töö
Õppematerjalid	Salme Mitt, Lembit Lepasalu „Küülikukasvatus“ I osa Tartu 2013 Katrín Lambing, Lembit Lepasalu, Riina Soidla, Salme Mitt, Tiiu Saar „Tööstuslik küülikukasvatus ja küülikute töötlemine. Küülikukasvatus II osa“ Tartu 2014 Harald Tikk, Viive Tikk, Salme Kangur, Liisa Hansson „Karusloomakasvatuse terminid“ Tartu 2007 Salme Kangur „Tšintšiljakasvatuse käsiraamat“ Tallinn 2000 H. Tikk, S. Kangur „Küülikukasvatus“ Tallinn 2003

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
6	KARUSLOOMADE JA KÜÜLIKUTE TERVISHOID	6	U. Martin
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane jälgib karusloomade ja küülikute tervislikku seisundit, haiguse korral annab oma pädevuse piires esmaabi ja abistab loomaarsti		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hindab karusloomade ja küülikute üldist tervislikku seisundit	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab haiguse mõistet ja põhjuseid; • kirjeldab haigustunnuseid; • hindab karusloomade ja küülikute üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas loomade käitumist. 		
2. Tuvastab karusloomade ja küülikute haigusliku seisundi, annab esmaabi ja hooldab haiget looma	<ul style="list-style-type: none"> • kontrollib karusloomade ja küülikute tervise parameetreid, võrdleb neid normidega, vajadusel annab esmaabi ning teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut/loomaarsti; • valib karusloomade ja küülikute fikseerimise viisi vastavalt vajadusele, kasutades ettenähtud abivahendeid ja arvestades ohutusnõudeid. 		
3. Abistab loomakasvatusspetsialisti või loomaarsti veterinaarsetes toimingutes ja karusloomade hukkamisel (hädatapul)	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab käitumist eriolukorras (karusloomadehukkumine, hädatapp, taudiolukord, looma ootamatu käitumine jm) ning selgitab korjaste hoidmise ja edasise käitlemise nõudeid; • abistab loomaarsti täites oma tööülesandeid korrektselt ja vastutustundlikult. 		

Teemad, alateemad	Karusloomade ja küülikute tervishoiu põhialused Loomatervishoiu põhialused. Seadustest tulenevad veterinaarnõuded. Loomade esmaabi ja ohutu käsitlemine Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta 1 EKAP
iseseisev töö24 tundi	Leiab teabeallikatest infot karusloomade ja küülikute erinevate haigusgruppide kohta 6 tundi Otsib teabeallikasest teavet sanitaarnõuete kohta ja leiab seoseid haiguste esinemisega 8 tundi Leiab teabeallikatest infot ravimite ja vaktsiinide kasutamise õiguse kohta 10 tundi
praktika	1-3 õpiväljundite kohta 4 EKAP, 104 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, rühmatöö
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Desinfitseerimislahuste valmistamine ja ohutu kasutamine 2. Situatsiooni kirjelduse järgi praktilise lahenduskäigu leidmine looma tervisliku seisundi või haiguse ning abistamise kohta Praktikat hindab mitteeristavalt praktikaettevõtte poolt
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded ja praktika.
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, kirjalik töö
Õppematerjalid	Salme Mitt, Lembit Lepasalu „Küülikukasvatus“ I osa Tartu 2013 Katrín Lambing, Lembit Lepasalu, Riina Soidla, Salme Mitt, Tiiu Saar „Tööstuslik küülikukasvatus ja küülikute töötlemine. Küülikukasvatus II osa“ Tartu 2014 Harald Tikk, Viive Tikk, Salme Kangur, Liisa Hansson „Karusloomakasvatuse terminid“ Tartu 2007 Salme Kangur „Tšintšiljakasvatuse käsiraamat“ Tallinn 2000 H. Tikk, S. Kangur „Küülikukasvatus“ Tallinn 2003

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
7	KARUSLOOMADE JA KÜÜLIKUTE TAASTOOTMINE	6	L. Taaler, K. Kersten, E. Roosma, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul karusloomade ja küülikutehooldamine ning söötmine		

Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane mõistab karusloomade aretusega seonduvaid põhitõdesid ja osaleb taastootmisprotsessiga seonduvates töödes, lähtudes loomade heaolust ja inimeste turvalisusest.
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane: 1. Valib aretusloomad vastavalt juhistele, lähtudes karuslooma (k.a küülikud) liigist	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab karuslooma liike, küülikute tõugusid ja nende aretuse aluseid ning värvuste geneetikat; • selgitab suguloomade valikut, lähtuvalt juhendist valib loomad ning prakeerib suguloomadeks mittesobivad; • kirjeldab ja koostab aretusplaani, tšintšiljadel aretusringid vastavalt juhistele; • identifitseerib potentsiaalsed aretusloomad (tätoveerib, märgistab jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • selgitab ohtusid loomadega kokkupuutel ja esmaabivõtteid, oskab vajadusel käituda kriisiolukorras ning anda esmaabi.
2. Valmistab karuslooma ette seemenduseks/paarituseks ja abistab bioloogilise aretusmaterjali hoiustamisel	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab sigimisfüsioloogiat lähtuvalt liigist; • valmistab karuslooma ette seemenduseks/paarituseks, märgistades, eraldades ja fikseerides ning järgides ohutus- ja hügieeninõudeid; • kirjeldab bioloogilise materjali säilitamise ja käitlemise nõudeid farmis, hoiustab bioloogilist materjali vastavalt juhistele; • mõistab ja kirjeldab kunstliku seemenduse tegemist.
3. Jälgib ja tuvastab karuslooma poegimist, registreerib sünid	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab tiinuse ja poegimise kulgemist, lähtudes karuslooma liigist; • jälgib karuslooma poegimist ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab koheselt vastutavat isikut vastavalt ettevõtte sisekorrale; • tuvastab karuslooma poegimise ja registreerib sündinud pojad, hukud ja surnultsünid vastavalt ettevõtte töökorraldusele, vajadusel teeb ümberpaigutamist; • hindab poeginud karuslooma ja vastsündinute käitumist ning tervislikku seisundit ja nimetab enamlevinuid hukkimise riskitegureid.
4. Jälgib pesakonna tervislikku seisundit ja käitumist, tagab vastsündinute ohutuse, valib vajadusel ammema ja kasuema, võõrutab pojad vastavalt spetsialisti juhistele	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab karusloomade pidamistingimusi; • jälgib pesakonna tervislikku seisundit ja käitumist, tagab vastsündinute ohutuse, arvestades karuslooma liigiomast käitumist; • valib vajadusel ammema ja kasuema vastavalt juhistele; • võõrutab pojad vastavalt spetsialisti juhistele; • kirjeldab algdokumentatsiooni põhimõtteid, leiab erinevatest teabeallikatest informatsiooni algdokumentide täitmiseks.

Teemad, alateemad	Karusloomade ja küülikute aretuse alused Karusloomade liigid ja küülikute tõud Karusloomade ja küülikute füsioloogia ja taastootmise alused Karusloomade ja küülikute pidamistingimused allapanu, puuri suurus jne Tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted; Tööohutusnõuded. Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta 1 EKAP
iseseisev töö16 tundi	Vajalike liigispetsiifiliste farmiregistrite koostamine erinevate infoallikate alusel
praktika	1-3 õpiväljundite kohta 4 EKAP, 104 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, rühmatöö
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Situatsiooni kirjelduse järgi praktilise lahenduskäigu leidmine etteantud juhustest lähtuvalt korraldada taastootmist vastavalt farmi tootmissuunale ja loomaliigile 2. Kirjalik töö karusloomade ja küülikute valiku, aretuse ja taastootmise kohta Praktikat hindab mitmeeristavalt praktikaettevõtte poolt
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded ja praktika.
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, kirjalik töö
Õppematerjalid	Salme Mitt, Lembit Lepasalu „Küülikukasvatus“ I osa Tartu 2013 Katrín Lambing, Lembit Lepasalu, Riina Soidla, Salme Mitt, Tiiu Saar „Tööstuslik küülikukasvatus ja küülikute töötlemine. Küülikukasvatus II osa“ Tartu 2014 Harald Tikk, Viive Tikk, Salme Kangur, Liisa Hansson „Karusloomakasvatuse terminid“ Tartu 2007 Salme Kangur „Tšintšiljakasvatuse käsiraamat“ Tallinn 2000 H. Tikk, S. Kangur „Küülikukasvatus“ Tallinn 2003

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
------------	-----------------	---------------------	----------

8	KARUSLOOMA- JA KÜÜLIKUKASVATUSSAADUSTE TOOTMINE	5	J. Prits, K. Kersten, E. Roosma
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane valib loomad välja nahastamiseks, valmistab ette nahastamisruumid, osaleb looma hukkamisel, eeltötleb nahad realiseerimiseks vastavalt ettevõtte töökorraldusele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Valib nahastamiseks loomad välja ja valmistab ette nahastamise ruumid vastavalt juhiste	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • määratleb naha liigid ja põhjendab nende jaotumist kvaliteediklassidesse; • valib nahastamiseks loomad välja ja märgistab need vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • valmistab ette nahastamise ruumid ja hooldab sisseseaded vastavalt ettevõtte töökorraldusele ning õigusaktide nõuetele. 		
2. Osaleb looma hukkamisel vastavalt juhiste	<ul style="list-style-type: none"> • leiab erinevatest infoallikatest looma hukkamist käsitlevaid õigusakte ja selgitab nende seost praktilise tööga; • osaleb looma hukkamisel vastavalt juhiste, arvestades tööohutust. 		
3. Eeltötleb nahad realiseerimiseks vastavalt ettevõtte töökorraldusele	<ul style="list-style-type: none"> • nahastab, puhastab nahad, kraapides rasva; • trummeldab, paigutab vormile, kuivatab, võtab vormilt maha, sorteerib (emas- ja isaslooma nahad) ning pakendab nahad vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • annab ülevaate nahkade hoiustamistingimustest ning säilitab töödeldud nahad vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • analüüsib oma tööd 		
Teemad, alateemad	Naha liigid ja kvaliteediklassid Nahastamine Tapmine/hukkamine Lihakehade töötlemise ja müügiga seotud õigusaktid. Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta 2 EKAP		
sh iseseisev töö 28 tundi	Leiab infot nõuete kohta tapatoas või tapamajas karusloomade ja küülikute hukkamisel		
sh praktika	1-5 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi		
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö		
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Karusloomade praktiline nahastamine ja naha kvaliteedi esmahindamine 2. Nahkade ettevalmistamine realiseerimiseks Praktikad hindab mitteeristavalt praktikaettevõtte poolt		

sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded ja praktika.
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	Salme Mitt, Lembit Lepasalu „Küülikukasvatus“ I osa Tartu 2013 Katrín Lambing, Lembit Lepasalu, Riina Soidla, Salme Mitt, Tiiu Saar „Tööstuslik küülikukasvatus ja küülikute töötlemine. Küülikukasvatus II osa“ Tartu 2014 Harald Tikk, Viive Tikk, Salme Kangur, Liisa Hansson „Karusloomakasvatuse terminid“ Tartu 2007 Salme Kangur „Tšintšiljakasvatuse käsiraamat“ Tallinn 2000 H. Tikk, S. Kangur „Küülikukasvatus“ Tallinn 2003

VALIKAINED

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	MAHEKARUSLOOMA- JA KÜÜLIKUKASVATUS	3	K. Kersten, J. Prits, E. Roosma, L. Taaler
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised mahepõllumajanduslikust tootmisest, loomade pidamisest, söötmisest, tervishoiust ning toodangu töötlemisest ja turustamise nõuetest mahepõllumajanduse põhimõtetest ja õigusaktidest lähtuvalt.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Selgitab mahepõllumajanduse põhimõtteid	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> leiab mahetootmise nõuded ja õigusaktid Põllumajandusministeeriumi, Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti veebilehtedelt; selgitab mahetootmise põhimõtteid ja toob välja erinevusi tavatootmisest. 		
2. Kirjeldab maheloomade pidamisnõudeid ja keskkonnasäästlikku sõnnikumajandust	<ul style="list-style-type: none"> võrdleb mahekarusloomade (sh küülikute) pidamistingimusi tavatootmisega ja toob välja erinevusi loomade heaolust lähtuvalt; nimetab ja selgitab mahetootmisse enamsobivaid tõugusid; analüüsib karusloomade heaolu ja tervist ühe mahetalu andmete põhjal; 		

3. Arvestab juhendi abil loomade talvise söödavajaduse ja koostab söödaratsiooni	<ul style="list-style-type: none"> • eristab ja hindab organoleptiliselt mahekarusloomade söötasid; • arvestab juhendi abil vajaminevate söötade kogused; • koostab juhendi abil söödaratsioone erinevatele karusloomadele; • hindab loomade toitumust etteantud juhendi abil.
4. Selgitab toodangu töötlemise ja turustamise nõudeid	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab mahetoodangu töötlemise ja turustamise nõudeid; • selgitab liha ja lihatoodete töötlemise ja turustamise nõudeid; • eristab märgistuse alusel mahetoodangut tavapõllumajandustoodangust.
Teemad, alateemad	Mahepõllumajandusseadus ja õigusaktid Maheloomade pidamine Nõuded loomade pidamisele lähtuvalt loomade heaolust ja keskkonnasäästlikkusest Söötmise Söödad ja nende hindamine, söödavajaduse arvestus Tervishoid Sagedasemad terviseprobleemid, nende ennetamine ja ravi Toodete töötlemine ja turustamine Liha ja lihatoodete töötlemisel ja turustamisel. Mahetoodete märgistus Praktilised tööd: 1-5 õpiväljundite kohta
sh iseseisev töö28 tundi	Maheloomakasvatusega seonduva materjali läbitöötamine ja analüüs
sh praktika	Puudub
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Kirjalik töö maheloomakasvatuse seadustest
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded.
sh hindamismeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Õppematerjalid	www.agri.ee, www.pma.agri.ee, www.vet.agri.ee Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine, PM, KM, AS Maves 2005 www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	TAPMISE KOOLITUS	3	J. Prits, E. Roosma, K. Kersten
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane viib läbi karusloomade ja küülikute tapaprotseduurid vastavalt nõuetele		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Orienteerub loomakaitsealas seadusandluses ja rakendab seda tapmisel	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • orienteerub loomakaitsealases seadusandluses ja selle rakendamises tapamajas; • tunneb tapaloomade anatoomiat, füsioloogiat ning käitumist. 		
2. Mõistab karusloomade ja küülikute tapaeelset käitumist ning selle mõju ning koostab loomade algtöötlemise tehnoloogilise skeemi	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab karusloomade ja küülikute tapaeelse käitlemise mõju liha/naha kvaliteedile, kirjeldab tapaloomade stressi, kannatust, teadvuselolekut ja tundlikkust; • kirjeldab nõudeid loomade kohtlemisel tapamajas, nende fikseerimist, uimastamist; • kirjeldab karusloomade ja küülikute algtöötlemise etappe; • koostab jäneseliste algtöötlemise tehnoloogilise skeemi. 		
Teemad, alateemad	Tapaloomade anatoomia, füsioloogia Mõju liha kvaliteedile Fikseerimine Uimastamine, viisid ja vahendid Veretustamine, viisid ja vahendid Loomade hukkamine Tööohutus loomade käitlemisel Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta		
sh iseseisev töö 28 tundi	Leiab infot teabeallikatest hukkamise meetodite kohta liigispetsiifiliselt		
sh praktika	Puudub		
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö		

Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanne: 1. Osaleb juhendamisel, vastavalt nõuetele, karuslooma/küüliku hukkamisprotsessis ning saaduste esmatöötlemisel Praktikat hindab mitteeristavalt praktikaettevõtte poolt
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded.
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	Nõukogu Määrusest (EÜ) nr 1099/2009, 24. september 2009 Õpetaja poolt koostatud konspekt http://kyylikud.weebly.com/ Soidla, R., Anton, D., Lepasalu, L., Veri, K. Tapaloomade vedu ja algtöötlemine. 2009. Tartu

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	SÖÖDATOOTMINE	3	M. Kõbu, A.Kalmus
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised sööda tootmisest ja seda mõjutavatest teguritest Eestis.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Arvestab rohumaade vajaduse sööda tootmiseks ning rajab ja uuendab rohumaid	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> eristab heintaimi ja nende seemneid ning tunneb nende omadusi ja kasutusvõimalusi; tunneb rohumaade tüüpe, arvestab rohumaade vajaduse sööda tootmiseks; tunneb rohumaade pealtparandamise võtteid; valmistab maa ja seemned külviks ette lähtudes kasutatavast tehnoloogiast/kultuurist ja etteantud juhistest; seadistab vastavalt juhistele kasutatava tehnika; külvab heinaseemnesegu vastavalt juhistele. 		
2. Hooldab ja kasutab rohumaid ning varub rohusööda	<ul style="list-style-type: none"> hooldab niidud ja karjamaad arvestades kasvavaid kultuure; tunneb söödavarumise tehnoloogiaid; varub rohusööda ning hindab selle kvaliteeti. 		

Teemad, alateemad	<p>Heintaimed Kõrrelised ja liblikõielisedheintaimed, liikideiseärasused ja kasvunõuded</p> <p>Rohumaad Kliimaatilistingimustesobivusrohumaaviljeluseks; muldadesobivusrohumaaviljeluseks Taimedekasvu, arengu ja saagikujunemismõjurid. Rohumaadetüübid ja kasutusvõimalused; kultuurniidud ja kultuurkarjamaad, nendehooldamine, kasutamine, rohumaaderajamineuuskülviga ja pealtparandamine</p> <p>Söödatootmine Sileerimine –mikroorganismid silo käärimisel, heintaimedesileeruvus, silo kindlustuslisandid, säilitamine Heinategemine Rohusöötadekvaliteet</p> <p>Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta</p>
iseseisev töö 46 tundi	<p>Õppematerjali leidmine, kogumine ja läbitöötamine arvutis Masinate tööjuhendite läbitöötamine</p>
praktika	Puudub
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanded: 1. Enamlevinud kõrreliste ja liblikõieliste heintaimede ning nende seemnete tundmine 2. Söödatootmiseks kasutatava tehnika seadistamine ja hooldamine juhise alusel</p>
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded.</p>
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	<p>A. Olt „Silo keemiline koostis ja toiteväärtus“ Tartu 2013 A. Bender „Eritüübiliste rohumaade rajamine ja kasutamine, I ja II osa.“ Jõgeva, 2006, 756 lk H.Older„Piimakarjapidaja ja konsulendi käsiraamat.“ Saku, 1997, 231 lk</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	T-KATEGOORIA MOOTORSÕIDUKIJUHT	3	K. Kalmus
Nõuded mooduli alustamiseks	Vähemalt B- või C1- kategooria mootorsõiduki juhiluba		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab T- kategooria masinate juhtimiseks vajalikke liiklusalaseid teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi masinate ohutul käsitlemisel ning liiklemisel asulavälisel ning asula teedel, vastavalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt kehtestatud nõuetele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid nõuetekohaselt	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid, tagab masina häireteta juhtimise liikluses, korraldab nõuetekohaselt oma tööd masinal; • hindab masina tehnilist seisukorda lähtudes liikluse ning töö- ja keskkonnakaitse nõuetest; • järgib masina tehnohooldusgraafiku õigeaegset täitmist. 		
2. Juhib T- kategooria sõidukit iseseisvalt ja ohutult jälgides liiklust ja arvestades liiklusseaduse nõuetega	<ul style="list-style-type: none"> • juhib T- kategooria sõidukit iseseisvalt, jälgib liiklust, näeb ette võimalikke ohte ning hoiab need ära. Liikleb ohutult erinevates tee- ja ilmaoludes teisi liiklejaid arvestavalt. Traktoriga teedel ja tänavatel liigeldes täidab liiklusseaduse nõudeid; • tegutseb õigesti liiklusõnnetuse korral. 		
Teemad, alateemad	Liiklusreeglid ja käituminelikluses Liiklusreeglid, käitumine erinevates liiklus- ja ilmastikuoludes. Juhikohustused. Liiklusreeglitenõuded, liikluskorraldusvahenditähendus. Sõidukiasukohtliikluses. Masinaehitus Masina ja masinamootorierinevatesüsteemide, seadmeteningmehhanismidetöötamise põhimõtted. Masinakorrashoid, töökaitse ja ohutustehnika Masinatekorrashoiupõhimõtted, tööõiguse ja töötervishoiualused, tööohutuse ja keskkonnakaitse nõuded. Liiklusohutus Üldteadmised liiklusohutusegaseonduvast. Liikluspsühholoogia Üldteadmised liikluspsühholoogiast, inimesepsühholoogilised omadused, liiklusohutust mõjuvad tegurid ja isikuomadused. Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad Masinajuhiohteennetavad ja keskkondasäästvad hoiakud.		

	<p>Praktilised tööd: 1-4 õpiväljundite kohta 5 tundi</p> <p>Masinakäsitlemine, harjutusedõppeväljakulvastavaltraktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhiliiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele lisa 4 alusel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - töötervishoiu, tööohutuse - ja keskkonnakaitsenõudedennemasinakäivitamist; - masinajuhthoovad, nendeotstarve, mootoriohutukäivitamine; - ohutudjuhtimisvõtted; - masinagamanööverdamineerinevatekäikudekasutamisel; - sõithaagisevõiaagregaadijuurde, haagiseohutuhaakimineningsõithaakeseadmega. <p>praktilinesõitliikluses, ohutusmaanteel ja asulas, vastavaltraktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhiliiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele lisa 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sõitliiklusvoos (gabariidid, aeglanesõiduk, kiirus, teisteliiklejategaarvestamine); - ristmikeületamine; - sõitühesuunaliselteel; - peatumine ja parkimine; - möödasõit ja tagasipööre; - vähekaitstudliiklejad, nendeohutusetagamine. <p>Sõiterioludes</p> <ul style="list-style-type: none"> - sõitumus, vihma, lumesajus ja pimeajal; - koolisõidueksam.
iseseisev töö 46 tundi	Teadmiste täiendamine kooli poolt väljastatud temaatilise õpimapi läbitöötamise käigus
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Kontaktõpe. Loeng, vestlus, praktiline töö, arutelu ja analüüsimine.
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist.</p> <p>Hindamisülesanded:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teoreetilisteadmistekontroll: oskuste, käitumise ja hoiakutetundminevastavalt T- kategooriajuhikvalifikatsiooninõuetele. Teadmiste test, mis koosneb 60 valikvastustega küsimusest. Testi positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 55 õiget vastust 2. Praktilise sõidu teostamine ja masina käsitlemine. Tulemust hinnatakse vaatluse teel, jälgides sealjuures kõiki liikluse, töö- ja keskkonnakaitsenõudeid
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd, sooritatud hindamisülesanded.
sh hindamismeetodid	Teadmiste test, praktiline sõidu ülesanne T kategooria masinaga, vestlus

Õppematerjalid	E-õppematerjalid, „Tööohutusnõuded tõstukitega töötamisel“ Konspekt „Traktorid, liikurmasinad ja eritöömasinad koostaja“ Aide Autokool Liiklusseadus, liiklustestid
----------------	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	TÖÖOHUTUS, TURVALINE TÖÖKESKKOND JA ESMAABI	3	E. Laurson, H. Luhtmaa
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane rakendab töötervishoiu- ja tööohutuslaseid teadmisi ning korraldab ettevõttes töötervishoiu- ja tööohutuslaseid töid.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Teab ja selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Teab ja selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske; • Selgitab tööõnnetuse ja kutsuhaigestumise põhjuseid, nende ennetamise võimalusi ning täidab vastavasisulist dokumentatsiooni. 		
2. Tunneb töötervishoiu ja tööohutuse korralduse nõudeid riigi ja ettevõtte tasandil	<ul style="list-style-type: none"> • Orienteerub tööseadusandluses, töökeskkonna süsteemis ning riikliku järelevalve tavades; • Tunneb töötervishoiu ja tööohutuse korraldamise nõudeid ettevõttes; • Kirjeldab sisekontrolli läbiviimist, töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava ning töötajate sisekontrolli kava koostamist. 		
3. Koostab riskianalüüsi, hinnates riske ning nende ohjamise abinõusid	<ul style="list-style-type: none"> • Koostab riskianalüüsi arvestades töökeskkonna ohutegureid (füüsikalised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised) ning nende mõju tervisele; • Kirjeldab riskide hindamise meetodeid ning nende ohjamiseks kasutatavaid abinõusid (tule- ja elektriõhutus ettevõttes, ergonoomika jm). 		
4. Kirjeldab esmaabi olemust ja annab esmaabi	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab kannatanu seisundit ja otsustab järgneva tegevuse; • Elustab kannatanu vastavalt situatsioonile; • Peatab verejooksu ja kutsub vajadusel kiirabi; • Selgitab haavade tekke põhjused ning seob haavad; • Iseloomustab traumasid ja luumurde ning nendega seonduvaid ohte. Fikseerib luumurru ja kutsub kiirabi; • Hindab füüsikaliste ja keemiliste traumade ulatust ning raskusastet. Võimalusel annab esmaabi. 		

Teemad, alateemad	<p>Töökeskkonna ohutus Töökeskkonna mõiste. Töökeskkonnas esinevad ohud. Töökeskkonna ohutegurid, nende mõju tervisele (füüsikalised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühholoogilised ohutegurid). Tööohutus kalakasvanduses erinevates tööprotsessides ja masinate ning seadmete käsitsemisel. Ergonoomia. Tööolme Riskianalüüs. Riskianalüüsi mõiste. Riski hindamise meetodid. Riskide ohjamise abinõud. Töötervishoiu ja tööohutuse korralduse õiguslikud alused Töötervishoiu ja tööohutuse korraldus riigi tasandil (struktuur töökeskkonnasüsteemis, riiklik järelevalve) ja ettevõtte tasandil (tööandja ja töötaja kohustused ning õigused, töökeskkonnaspetsialist, töökeskkonnavolinik, töökeskkonnanõukogu). Koostöö. Sisekontroll. Töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava. Töötajate tervisekontroll. Õnnetusoht. Tööõnnetus ja kutsehaigestumine. Tööandja ja töötaja vastutus</p> <p>Esmaabi Tegutsemine õnnetuskohal, elustamine, verejooksu peatamine, šokis kannatanu abistamine, esmaabi haavade, luumurdude, liigesevigastuste korral, sidumine esmaabi äkkaigestumiste korral</p>
iseseisev töö 38 tundi	Tutvub ohutus – ja kasutusjuhenditega Kontrollib esmaabikapi sisu säilivust ja olemasolu
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Arutelu, rühmatöö, harjutused, õppevideo analüüs, juhtumianalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Hindamisülesanded 1. Teadmiste kontroll õpiväljundi nr 1 teemade kohta 2. Lahendab meeskonnatööna situatsioonülesande 3. Koostab riskianalüüsi juhendi abil 4. Elustamine 5. Sidumine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud hindamisülesanded.
sh hindamismeetodid	suuline vestlus, teoreetiliste teadmiste kontroll, kirjalik töö, praktiline töö
Õppematerjalid	Sotsiaalministeerium. Töökeskkonna käsiraamat http://www.ti.ee/ott/raraamat.pdf Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012060 Töölepingu seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/122122012030 http://www.tooelu.ee